

Marko MEDVED, **Filius conventus Fluminensis. Augustinci pustinjaci sv. Jeronima u Rijeci**, Srednja Europa – Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2020., 757 str.

Autor navedenog naslova Marko Medved, piše o prvoj redovničkoj zajednici u gradu Rijeci, *Filius conventus Fluminensis*, odnosno o afilijaciji samostanu sv. Jeronima riječkih augustinaca. Taj se naziv rabio kao juridička oznaka kojom se označavala pripadnost riječkom samostanu, za razliku od članstva u provinciji. Slabo poznavanje povijesti samostana riječkih augustinaca dugujemo njegovu ukidanju u vrijeme jozefinizma 1788. godine. Tu je nepravdu autor ispravio koristeći se građom pohranjenom u arhivima u Rijeci, Zagrebu, Ljubljani, Beču, Budimpešti, Rimu i Münchenu.

Uvodno je poglavlje naslovljeno »Nepoznata povijest augustinaca pustinjaka u riječkom sv. Jeronimu« (3–39). Autor prvo donosi kratak životopis sv. Augustina, zatim podatke o nastanku augustinaca pustinjaka, njihovu grbu, habitu, duhovnosti, pravilu i o povjesničarima koji su se bavili poviješću augustinaca u Rijeci, arhivskom građivu riječkog augustinskog samostana te kratku povijest grada Rijeke.

U prvom poglavlju naslovljenom »Utemeljenje augustinskog samostana i crkve sv. Jeronima u Rijeci« (41–83) autor razmatra dataciju dolaska augustinaca u Rijeku, pitanje njihove prisutnosti prije izgradnje samostana, izgradnju samostana, vijesti o augustincima u 14. stoljeću, podatke o dovršetku izgradnje samostana, provenijenciju riječkih augustinaca ubikaciju stare augustinske crkve.

Drugo poglavlje naslovljeno »Riječki augustinski samostan u 15. stoljeću« (85–162) započinje poviješću Rijeke i crkava sv. Andrije Apostola, sv. Augustina, sv. Cecilije te kapela sv. Nikole, sv. Martina, Presvetoga Trojstva i Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije. Autor obrađuje važne misne zaklade iz 15. stoljeća, istaknuta imena riječkih redovnika, posebnu je pažnju posvetio Nikoli Riječaninu, inkunabulama te augustinskom hospitalu.

O reperkusijama mletačkih napada na Rijeku i širenju Lutherova nauka možemo čitati u trećem poglavlju naslovljenom »Augustinski samostan sv. Jeronima u vrtlogu 16. stoljeća: razdoblje najtežih izazova za riječke augustince« (163–229). Osim navedenog, autor se u ovom poglavlju detaljnije bavi djelovanjem priora Ivana Primožića, sačuvanim inventarima samostana iz 16. stoljeća te augustincima Ivanom i Nikolom Brozović. Pažnju je posvetio pokušajima obnove zajednice zbog loše kvalitete redovničkog života.

Četvrto je poglavlje posvećeno vezi augustinaca i benediktanske opatije sv. Jakova i naslovljeno je »Riječki augustinci i opatija sv. Jakova« (231–253). Nakon iznošenja povijesti opatije sv. Jakova, autor piše o ulaženju u posjed i upravi augustinaca nad opatijom te o njezinoj sudbini nakon augustinske uprave.

Peto poglavlje tematski obuhvaća ulazak sv. Jeronima u štajersko-korušku augustinsku provinciju i povijest samostana u 16. i 17. stoljeću. Naslovljeno je »Riječki sv. Jeronim u štajersko-koruškoj augustinskoj provinciji (16. – 17. st.)« (255–371). Nakon iznošenja povijesti provincije, piše o, kako ga autor ocjenjuje, najpoznatijem redovniku riječkog samostana Ivanu Klobučariću, potom o Ivanu Krstitelju Agatiću i Ivanu Krstitelju Gladiću. Zanimljiva epizoda iz tog razdoblja jest prisutnost augustinaca u Senju u 17. stoljeću. Uz

brojne detalje iz života riječkih augustinaca kroz 16. i 17. stoljeće autor donosi i podatke o njihovim bratovštinama.

Više o bogoslužju, misnim zakladama i liturgiji augustinaca doznajemo iz sedmog poglavlja naslovljenog »Riječki kapucini i liturgija« (373–407). O odnosima riječkih augustinaca i društva kroz feudalni sustav (desetina, dobra augustinaca, njihovi vinogradi i mlinovi, rudnik, kolonatski sustav, godišnja davanja augustinskih selišta) autor piše u osmom poglavlju naslovljenom »Riječki augustinci i feidalno društvo« (409–471).

Deveto je poglavlje tematski posvećeno obrazovanju. Od formacije u augustinskom redu, preko studija i novicijata te samostanskih škola, njihove teologije do profesora proizašlih iz riječkog augustinskog samostana, a poglavlje je naslovljeno »Riječki augustinci u samostanskim školama, visokom školstvu i teologiji« (473–528).

U desetom poglavlju autor rezimira život riječkog augustinskog samostana u austrijskoj augustinskoj provinciji: »Riječki samostan u austrijskoj augustinskoj provinciji (1699. – 1788.)« (529–626). To razdoblje obuhvaća život samostana u predjosefinističkom razdoblju, obnovu samostana i crkve sv. Jeronima u 18. stoljeću te zadnje godine samostana. Posljednje poglavlje naslovljeno »Zatvaranje riječkog augustinskog samostana« (627–639) prati zatvaranje samostana, prodaju imovine te građevinske radove nakon ukidanja. Knjiga završava »Zaključkom« (641–650), a vrijedan doprinos knjizi su dodaci »Kronotaksa priora augustinskog samostana sv. Jeronima« (651–655), »Ugovori, misni legati i drugi pravno-financijski poslovi riječkog augustinskog samostana« (657–714) i »Phoenix redivivus« (715–721).

Ana Biočić